
Андрэй Хадановіч

...восень на вогнішчы паляць нібы
вядзьмарку дым айчыны гаркавы але
прыемны...

Восень на вогнішчы

з кнігі “Сто лі100ў на tut.by”

@ @ @

А хто гэта там ідзе,
па вушы ў глыбокай багне,
дзе песні не завядзе
ні птушка ў лесе, ні Бах, ні
Бетховен, гады ў нудзе,
як «Оду радасьці», цягне?

Скідай дарэмны багаж,
нашто валачыць каменьне,
калі ў загашніку гаш,
калі ў займеньніку меней
за ймя, няверны Тамаш,
ці варта помніць найменьне?

А ты ўкладаеш пясты
і дурыш іншым галовы,
разводзіш, нібы масты,
назоўнікі й дзеясловы,
прыняўшы за «я» і «ты»
былога сьвету паловы.

Ды цемра – частка сьвятла,
што ты пагасіў дазваньня.
Бяз ранку – і ноч сышла:
ня сон і не чуйнаваньне.
І клеіш кавалкі шкла
ў разьбітым адлюстраванні.

@ @ @

Паэты ляцяць у вырай,
з вульлёў прагнанья трутні.
І кожны – з гучнаю лірай,
і кожны – пры звонкай лютні.

Шукаюць ратунку ў сховах:
у сьвеце зроблена досыць
будынкаў шматпавярховых,
ды іх туды не запрасяць.

Ляцяць, чарадзеі й прынцы,
як ліст, адпраўлены Вам.
У кожнай паштовай скрынцы,
нібы навязьлівы спам,

марнуюць словы і сьлёзы
і ладзяць для дзетак шоў,
канаючы, як стракозы,
на ганках у мурашоў.

@ @ @

Гаспадыні едуць на баль, а служкі
ганаровыя ладзяць для іх эскорты.
Ды апоўначы *haute couture* Папялушкі
ператворыцца... у элегантныя шорты.

Яе хросная маці – зорка на балі,
сіцылійка, паводле апошніх чутак.
Персанажы казкі ўжо задзяўбалі:
кожны дзень прыходзяць мераць абутак.

Кожны вечар – цуды, як абавязак,
і ўхіліцца проста няма надзеі.
Шарль Перо, стварыўшы паўсотні казак,
ад нуды паўсоты раз вар’яце...

Нехта баксы ў лапу швейцару суне.
Засынаюць прынцы, пысамі ў тортах.
І стаіць разгубленая красуня:
без карэты,
бяз туфліка,
у адных шортах.

@ @ @

кожнага ранку порцыя кіслароду
чорная кава з порцыяй белай сьмерці
порцыя працы за так і за ўзнагароду
порцыя шчасьця якой адразу ня зжэрці

кожнага ранку новая порцыя сьвету
порцыя смутку і трохі дзіўнай любові
новыя весткі з новага завету
добры намер і пекла напаятове

маеш час і натхненне звані сяброўцы
хай небяспечная сувязь разгорне крылы
ці алімпійскія чэмпіёнкі на «стометроўцы»
выйдуць на старт па першым званку мабілы

чарку і скварку зьменіш на іншамарку
ці на вайсковую форму прыкід багемны
восень на вогнішчы паляць нібы вядзьмарку
дым айчыны гаркавы але прыемны

@ @ @

Па-за вокнамі – бы ў запарку.
Назіраеш калі-нікалі.
Кот з сарокамі мае запарку:
ён – на дрэва, яны – да зямлі.

То сядваюць, нібыта на пожаг,
на галіну ўшасьцёх. Як снарад,
зьверху пляшка ляціць на прахожых,
ды ў сарокаў пацэліць наўрад.

Немы крык у разгалістым бэзе,
бы з ахвярай сустрэўся маньяк:
гэта кот без пажарных ня злезе
з найвышэйшай галіны ніяк.

Не абрыдне сачыць іх ніколі:
брат старэйшы вас бачыць, браты!
Толькі ўсе яны звонку й на волі,
а за шклом апынаешся ты.

@ @ @

Не спалохацца й перакласьці
нечы плач сваімі слязамі.
Перакласьці чужое шчасьце
Вам на плечы – цягнуце самі!

З галавы сваёй перакласьці
на здаровую галаву,
кожны надпіс: «заб'е – ня ўлазьце!»
на: «заходзьце, я тут жыву».

Не пасквапіцца й перакласьці
ўсякі час і любы кірунак.
Усё, што дрэнна ляжала, – скрасьці
і прынесьці Вам падарунак.

@ @ @

Млец і зайкацца, і гаварыць банальнасьці,
і чырванець, чырванець,
чырванець перш-наперш,
бо тэрарыст крылатай нацыянальнасьці
цэліць ня горай
ад цэлага войска снайперш.

З гэтае хвілі справа йдзе ўсё амурней:
бессань, уздыхі, спатканьні і кветкі, кветкі.
Найразумнейшы разумнік шыецца ў дурні,
а найстарэйшы сябра шыецца ў сьведкі.

Потым настане дата – і трохі паддата
для выкананьня шлюбнага этыкету
можна да невядомага ехаць салдата,
месца пры вечным агні
знайшоўшы букету...

Нехта надзене пярсыцёнак сваёй багіні,
каб віравала застольле й госьці каселі.
Нехта пад крыламі снайпера і насамрэч загіне,
каб невядомым салдатам стаць на Вашым вясельлі.

@ @ @

Мой ліст – да сьвету...
Эмілі Дыкінсан.

Час раскідаць каменьне, час
паставіць камень, нібы мэту,
спадзеючыся на адказ,
бо кожны камень – ліст да сьвету.

І дасылаць у сьвет лісты,
і ведаць па зваротных мэйлах,
што адрасатам быў ня ты,
бо ўсе адказы – для памерлых.

@ @ @

Складаю хайку –
не хапае словаў,
пішу паэму –
пераймае дых.
Паэтам
невылечна мёртвых моваў
да сьмерці
прахадзіць у маладых.

@ @ @

«Увесь я не памру», – сігналіць верш,
і нехта рэагуе на сігналы...
Сканаў не да канца й далей жывеш,
і верш далей жыве, *недасканалы*.

@ @ @

Муза, скажы мне,
як выжыць у гэтай маркоце-макроце?
Канатаходцы-трамваі
навобмацак рушаць па дроце.

Як Адысей, праплываеш між РАУСам і
ваенкаматам:
тут чалавек з аўтаматам і там чалавек крые матам.

«Дзе твой ваенны білет? Мо спаліў?
Можа, кінуў на сьметнік?
Што, калі заўтра вайна, цьху-цьху-цьху...
на цябе, безьбілетнік!

І не касі пад вар'ята, мяне не падманеш, зьвяруга!
Шмат вас, сляпых і глухіх, пагарджаных...
валі да хірурга!»

Хочаш званіць адвакату, ды крык абрываецца ў роце –
у слухаўцы дрэсіраваная малпа: «Алё! Цырк на дроце!»

@ @ @

Як дажыць да юнацтва й знайсці маладога равесніка?
Як ня здохнуць у гэтай радзільні старых немаўлятаў?
Хутка стану сівы, нібы мора пад крыламі буравесніка,
у краі дыснэйлэндавых бітваў, малітваў і клятваў.

Выкалупваем шчасьце апошняй разынкаю з булкі.
І актавай вясёлкі – стэрыльныя стэрэа-сны.
З сілікону дзяўчаты пускаюць прыгожыя бурбалкі.
Ужываньня шпрыцы ў шклатару здаюць пацаны.

І паўзем, ой дадана-дадана, даданымі сказамі,
дадаісты бяз пашпарту і без Тзара ў галаве,
шанавальнікі лічбавых камер – за крок перад
газавымі...
А шызе хоць бы хны, а шыза і дагэтуль живе.

@ @ @

Najlepsze w... serze s№ dziury

J. Sosnowski.

Спачатку – слова, а потым прыбегла ахова,
што вучыць літаратуру ў спартовай секцыі.
Палоній, прабач маю польскую: выпадкова
я «дзірку ў сыры» зблытаў з «дзіркаю ў сэрцы».

І ўсё-ткі круціцца, нават трэскаю ў моры,
блакітны шарык, гнаны на ўсе чатыры.
Каханьне, што рушыць зоры, гаворыць «sorry».
Пагаслае сонца дыміцца дзіркаю ў сыры.

Малочныя рэкі кіпяць у нябеснай крынцы,
а ўнізе б'юцца да сьмерці добрыя хлопцы.
Прабачце адзін аднаму ўсё, мілыя прынцы:
бясплатныя сэрцы бываюць у мышалоўцы.

@ @ @

Адскрабеш пін-код на купленай карце,
назавеш пароль электроннай варце,

далучаючы да сусьветнага сьмецьця
лішні доказ свайго існаваньня ў сьвеце.

Тэлефон заняты і хата з краю:
калі ласка, на выхад, істота з краю,

дзе каманды ротам даюцца ротам
і задротам больш ня цесна за дротам.

Па начным тарыфе сабе дазволь ты
ператнуць высокі й высакавольтны,

бо палёты ня толькі ў сьне і па сьмерці,
бо пакінеш сьлед, якога ня сьцерці,

завісаючы ўсур'ёз і надоўга
над Потсдамэрпляц і гарой Міндоўга,

над Сафіяй і сопацкаю эстрадай,
над Высокім Замкам і Вісластрадай,

па-над Нёманам з Барысам і Глебам,
па-над хмарамі й высакавольтным небам.

@ @ @

Вечар плыве над ракою, як п'яная чаіца.
Горад унізе разгортваецца, бы карта.
Вечар прыходзіць рана і не канчаецца,
як старамодная песьня рок-музыканта.

Ціхай замай з паўднёва-рускім акцэнтам
шчасьце прыходзіць бабуляю па кудзелі.
Вечар плыве над ракою суботнім канцэртам
і выплывае на бераг – ужо ў нядзелю.

восень 2004